Lag

om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om sjömanspensioner (1290/2006) 82 § 3 mom., sådant det lyder i lag 635/2009,

ändras 2 § 1 mom. 6 punkten, 11 § 2 mom., 13 § 2 mom., 18 § 1 mom. 3 punkten, 78 § 2 mom. och 3 mom. 4, 5 och 12 punkten, 80 § 3—5 mom., 82 § 2 och 5 mom., 87 § 2 mom., 96 § 1 mom., 97 § 1 mom. 5 punkten, 99 § 1 mom., 103 § 1 och 4 mom., 125 och 137 a §, 156 § 1 mom. och 161 §,

av dem 2 § 1 mom. 6 punkten och 156 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1256/2016, 11 § 2 mom., 18 § 1 mom. 3 punkten, 80 § 5 mom., 87 § 2 mom., 96 § 1 mom., 97 § 1 mom. 5 punkten och 99 § 1 mom. sådana de lyder i lag 78/2016, 13 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1272/2018, 78 § 3 mom. 4, 5 och 12 punkten sådana de lyder i lag 941/2010, 80 § 3 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 629/2009, 1205/2009, 78/2016 och 1256/2016, 103 § 4 mom. sådant det lyder i lag 296/2015, 125 § sådan den lyder i lag 705/2016 och 137 a § sådan den lyder i lag 680/2011, samt

fogas till 100 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 78/2016, ett nytt 3 mom. som följer:

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

— —

6) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsförmåner (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) eller tillfällig ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen (460/2016),

— —

11 §

Ålderspensionens belopp

— —

Om arbetstagarens ålderspension börjar senare än vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsetidpunkten för den första ålderspensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*). Arbetstagaren har inte rätt till uppskovsförhöjning efter det att den första ålderspension som han eller hon beviljats enligt en arbetspensionslag har börjat.

— —

13 §

Begynnelsetidpunkten för ålderspension

— —

Om arbetstagaren fortsätter att arbeta efter att ha uppnått den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten, beviljas ålderspension från ingången av den kalendermånad som följer på ansökan om pension. Ålderspension kan då beviljas också retroaktivt, dock inte utan giltigt skäl för längre tid än för de tre månaderna före månaden för ansökan om pension efter det att den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten har uppnåtts.

— —

18 §

Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension

Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när arbetstagaren beviljas ålderspension. Ålderspensionens belopp beräknas då utifrån följande delar:

— —

3) den pension som tjänats in under det år då den partiella förtida ålderspensionen började och därefter i anställningsförhållanden som avslutats före ålderspensionen började, den pension som tjänats in under den i 75 § avsedda tiden med invalidpension som upphört och på basis av de i 80 § avsedda inkomster som ligger till grund för en förmån för oavlönad tid samt den förmån som tjänats in enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier.

— —

78 §

Arbetsinkomster som berättigar till pension

— —

Till den arbetsinkomst som utgör grund för pensionen räknas också för arbetet utgående ersättning som har avtalats att delvis eller helt gottgöras i form av betjäningsavgifter från allmänheten. Betjäningsavgifter beaktas till samma belopp som vid den senaste verkställda beskattningen, om inte någon annan tillförlitlig utredning om deras belopp läggs fram. Till den arbetsinkomst som utgör grund för pensionen räknas också för arbetet utgående ersättning som har avtalats att delvis eller helt gottgöras som i 33 b § 3 mom. i inkomstskattelagen (1535/1992) avsedd dividend som grundar sig på en arbetsinsats.

Som sådan ersättning för arbete som avses i 1 mom. betraktas bland annat inte

— —

4) en i 66 § 3 mom. i inkomstskattelagen avsedd förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption eller en prestation som är baserad på ett anställningsförhållande och som fastställs enligt förändringen av värdet på bolagets aktier, om inte det avtalade teckningspriset för en aktie som tecknas med en anställningsoption väsentligt understiger aktiens gängse värde då anställningsoptionen ges, och om inte en sådan anställningsoption används inom ett år från det att anställningsoptionen gavs, eller om inte det är fråga om en sådan premie som enligt 5 punkten betraktas som ersättning för arbete,

5) en premie som ges i form av aktier i arbetsgivarbolaget eller i ett annat bolag som hör till samma koncern som arbetsgivarbolaget eller till samma ekonomiska sammanslutning av motsvarande slag, och förutsatt att aktierna noteras på en av myndigheterna övervakad reglerad marknad eller en av myndigheterna övervakad multilateral handelsplattform, eller ges i form av en placeringsdeposition eller på något annat motsvarande sätt, eller ges helt eller delvis i form av pengar i stället för aktier, om värdet på den förmån som fås i form av en premie beror på hur värdet på aktierna utvecklas under en period på minst ett år från det att premien utlovas till det att den ges,

— —

12) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett bolag har lyft, om inte något annat följer av 2 mom.

— —

80 §

Oavlönad tid som berättigar till pension

— —

De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:

1) 121 procent av den årsinkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning och som avses i sjukförsäkringslagen för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, och 21 procent för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren,

2) 55 procent av den inkomst som ligger till grund för alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet,

3) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del dagpenning har erhållits före utgången av den månad under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts,

4) 65 procent av den lön som ligger till grund för dagpenning vid smittsam sjukdom enligt lagen om smittsamma sjukdomar för den tid för vilken dagpenning vid smittsam sjukdom har betalats till arbetstagaren,

5) 55 procent av den årsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tillägg till pension,

6) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsförmåner,

7) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, eller för ersättning för inkomstbortfall som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tillägg till pension,

8) 62 procent av den årsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock så att den inkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av den årsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning,

9) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för inkomstbortfall enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till arbetstagaren, dock inte till den del pension i enlighet med 8 punkten tjänas in av samma orsak.

Den årsinkomst som ligger till grund för förmånerna och som avses i 3 mom. 1, 5 och 8 punkten i denna paragraf beaktas endast om årsinkomsten inbegriper löneinkomst eller företagarinkomst till minst det eurobelopp som anges i 4 § 3 mom. 1 punkten i lagen om pension för arbetstagare. Som den inkomst som ligger till grund för en förmån betraktas i de situationer som avses i 3 mom. 1 punkten i denna paragraf dock alltid minst 523,62 euro per månad. Om den förmån som avses i den punkten på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, betraktas dock beloppet av den minimidagpenning som betalats till arbetstagaren som den inkomst som ligger till grund för förmånen.

På basis av den inkomst som ligger till grund för en förmån intjänas inte pension för den tid för vilken arbetstagaren har erhållit pension enligt arbetspensionslagarna. Under tiden för partiell förtida ålderspension och familjepension intjänas likväl pension också på basis av den inkomst som ligger till grund för förmånen.

— —

82 §

Inkomst som ligger till grund för pension för återstående tid

— —

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas

1) inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning till det belopp som avses i 80 § 3 och 4 mom., och

2) andra inkomster som ligger till grund för i 80 § avsedda förmåner för oavlönad tid än de inkomster som nämns i 1 punkten till 100 procent.

— —

Dagpenning enligt sjukförsäkringslagen beaktas på det sätt som avses i 4 mom., om den årsinkomst som ligger till grund för dagpenningen inbegriper grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, men inte löne- eller företagarinkomst till det eurobelopp som anges i 4 § 3 mom. 1 punkten i lagen om pension för arbetstagare.

— —

87 §

Engångsförhöjning av invalidpension

— —

Engångsförhöjningen räknas ut på basis av det sammanlagda beloppet av arbetstagarens löpande pensioner enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Förhöjningen bestäms enligt arbetstagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjningsprocenten är 25, om arbetstagaren vid ingången av året för förhöjningen är högst 31 år. Förhöjningsprocenten sjunker med 1,0 procentenheter för varje därpå följande levnadsår.

96 §

Minskning av efterlevandepension i särskilda fall

När efterlevandepensionen minskas beaktas på ansökan av den efterlevande maken i stället för arbetspensionerna den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension eller partiell förtida ålderspension, om

1) den efterlevande maken inte får arbetspension på basis av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension eller partiell förtida ålderspension,

2) den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller vid den tidpunkt då efterlevandepensionen minskas första gången, och

3) de nämnda förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen eller den partiella förtida ålderspensionen, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, tillsammans är minst 25 procent mindre än den pension som i enlighet med 93 § har fastställts för den efterlevande maken.

— —

97 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

— —

5) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag,

— —

99 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om dagpenningen eller ersättningen för inkomstbortfall har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag, trafikförsäkringslagen, lagen om

rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om ersättningen för inkomstbortfall eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

— —

100 §

Regressrätt

— —

Om invalidpension, familjepension eller rehabiliteringsförmån beviljas för samma tid för vilken det har betalats ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik, betalas arbetstagaren invalidpension, familjepension eller rehabiliteringsförmån för denna tid endast till den del som pensionen eller förmånen i fråga överstiger beloppet av ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om ansvar i spårtrafik.

103 §

Pensionsansökan

Arbetstagaren ska ansöka om pension hos pensionskassan genom en ansökan vars innehåll har fastställts av Pensionsskyddscentralen och med uppgifter som är nödvändiga för avgörandet av pensionsärendet. Om pensionskassan redan har de uppgifter som behövs för att avgöra pensionsärendet, kan pensionskassan avgöra ärendet också utifrån en ansökan av annat slag från arbetstagaren. Till ansökan ska fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet ska kunna avgöras.

— —

Närmare bestämmelser om ansökan om pension utfärdas genom förordning av statsrådet.

125 §

Sökande av ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i domstolslagen (673/2016) och lagen om rättegång i försäkringsdomstolen (677/2016).

Ändring i ett beslut som pensionskassan eller Pensionsskyddscentralen har meddelat med stöd av denna lag får sökas hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Ändring i ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden har meddelat i ett besvärsärende får sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen. Bestämmelser om ändringssökande finns i 9 kap. och i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

I Pensionsskyddscentralens beslut enligt 108 § i denna lag och enligt 111 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare om vilken pensionsanstalt som är behörig att behandla en pensionsansökan får ändring inte sökas genom besvär.

137 a §

Nytt avgörande av ett ärende med anledning av retroaktivt beviljad primär förmån eller annan pension

Om pensionstagaren retroaktivt, efter det att beslutet har meddelats, har beviljats en primär förmån eller pension som avses i 99 § eller sådan pension som avses i 96 a § 1 och 2 mom., kan pensionskassan utan undanröjande av beslutet eller samtycke av part avgöra ärendet på nytt.

156 §

Pensionskassans ansvar för invalidpensionen

Pensionskassan svarar för kostnaderna för sådan invalidpension i fråga om vilken den försäkrades sammanlagda arbetsinkomster enligt denna lag och lagen om pension för arbetstagare under de två sista kalenderåren av den granskningstid som avses i 82 § 1 mom. i denna lag uppgår till minst 12 566,70 euro. Pensionskassan svarar för kostnaderna i samma förhållande som de i pensionskassan försäkrade av denna lag omfattade arbetsinkomsternas andel utgör av det sammanlagda beloppet av motsvarande arbetsinkomster enligt de pensionslagar som nämns i 3 §, inkomsten för återstående tid som hänför sig till en invalidpension som upphört samt de i 80 § avsedda arbets- och förvärvsinkomsterna enligt 82 § 2 mom. och de i 82 § 4—6 mom. avsedda arbets- och förvärvsinkomsterna under de nämnda två kalenderåren.

— —

161 §

Ansvaret för Pensionsskyddscentralens kostnader och utredning av kostnaderna

I fråga om pensionskassans ansvar för Pensionsskyddscentralens kostnader och i fråga om Sysselsättningsfondens andel av arbetspensionskostnaderna, utredning av kostnaderna och beslut om kostnadsfördelning samt i fråga om pensionskassans och andra pensionsanstalters rätt att komma överens om kostnadsfördelningen tillämpas 180 och 182—185 § i lagen om pension för arbetstagare.

———

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020. Bestämmelserna i 78 § 2 mom. och 3 mom. 4, 5 och 12 punkten träder dock i kraft först den 1 januari 2021.

På en sådan dagpenningsförmån enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) som lagen om ändring av sjukförsäkringslagen (535/2019) inte tillämpas på med stöd av 1 mom. i den lagens ikraftträdandebestämmelse, och en sådan rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) som lagen om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (536/2019) inte tillämpas på med stöd av den lagens ikraftträdandebestämmelse, tillämpas 80 och 82 § i den lydelse som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Vad som i denna lag föreskrivs om en förmån eller ersättning enligt lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) tillämpas på en motsvarande förmån enligt lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990).

Vad som i denna lag föreskrivs om en förmån eller ersättning enligt trafikförsäkringslagen (460/2016) tillämpas på en motsvarande förmån enligt den upphävda trafikförsäkringslagen (279/1959).

Bestämmelserna i 100 § 3 mom. i denna lag tillämpas på situationer där ett skadefall enligt lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999) har inträffat den 1 januari 2017 eller därefter.

Helsingfors den 30 december 2019

Republikens President

Sauli Niinistö

Social- och hälsovårdsminister Aino-Kaisa Pekonen